

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Кафедра екології та технологій захисту навколишнього середовища

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Стратегія сталого розвитку»

Галузь знань	10 Природничі науки
Спеціальність	101 Екологія
Освітній рівень.....	магістр
Освітньо-професійна програма	«Екологія»
Статус	Обов'язкова
Загальний обсяг	3 кредити ЄКТС (90 годин)
Форма підсумкового контролю	Диференційований залік
Термін викладання	2 чверть
Мова викладання	українська
Викладачі	проф. Павличенко Артем Володимирович, доц. Колесникова Катерина Вадимівна

Силабус призначено для допомоги опанування студентом навчального контенту з дисципліни, підготовки та проходження контрольних заходів.

Опис навчальної дисципліни.

Назва: «Стратегія сталого розвитку»

Код: Ф5

Викладачі:

- Артем Володимирович Павличенко, д.т.н., проф., завідувач кафедри екології та технологій захисту навколишнього середовища, тел. (056) 745-50-44, e-mail: pavlichenko.a.v@nmu.one, <http://ecology.nmu.org.ua/ua/Personal/Pavlichenko.php>;
- Колесникова Катерина Вадимівна, доцент, кандидат біологічних наук, доцент кафедри екології та технологій захисту навколишнього середовища, тел. (056) 745-50-44; e-mail: Kolesnykova.K.V@nmu.one.

Результати навчання:

- Уміти використовувати концептуальні екологічні закономірності у професійній діяльності.
- Знати на рівні новітніх досягнень основні концепції природознавства, сталого розвитку і методології наукового пізнання.
- Застосовувати нові підходи для вироблення стратегії прийняття рішень у складних непередбачуваних умовах.
- Вибирати оптимальну стратегію господарювання та/або природокористування в залежності від екологічних умов.

Форми організації занять.

- Навчальні заняття – лекції.
- Практична підготовка – семінарські заняття.
- Самостійна робота – підготовка до лекційних та семінарських занять.
- Контрольні заходи – залікова робота, захист семінарських робіт.

Мета вивчення дисципліни полягає в ознайомленні з передумовами формування засад сталого розвитку, розуміння необхідності впровадження принципів сталого розвитку, надання майбутнім фахівцям знань щодо міжнародних фундаментальних цінностей, цілей сталого розвитку, національних цілей сталого розвитку з урахуванням специфіки розвитку України, а також місця охорони та збереження довкілля у контексті стратегії сталого розвитку.

Календарно-тематичний план.

Тематичний план та розподіл обсягу часу з дисципліни «Стратегія сталого розвитку»

Курси, чверті	Тижні (6 тижнів)	Види, тематика навчальних занять, шифри та зміст результатів навчання за дисципліною	Обсяг, години		
			аудит.	самос- тійна	разом
1 курс, 2 чверть		Лекції			
	8	Тема 1. Поняття системи і розвитку. Міжнародні та національні законодавчо-правові засади переходу суспільства до сталого розвитку. Суть терміну «система». Відкритість, стаціонарність системи. Умови розвитку динамічних систем. Триєдиний механізм самовідтворення природних систем. Способи трансформації систем. Відображення питань сталого розвитку у законодавстві України	3		
	9	Тема 2. Принципи функціонування соціально-економічних систем. Наукові передумови формування принципів сталого розвитку. Принципи забезпечення сталого розвитку. Принципи суспільної організації в просторі. Принципи організації в часі. Принципи забезпечення екологічної стійкості. Принципи екологічних цілей. Принципи екологічної мотивації	3		
	10	Тема 3. Особливості формування стратегій місцевого сталого розвитку і місцевого плану дій з охорони довкілля. Глобальний вимір сталого місцевого розвитку. Значення стратегічного планування на місцевому рівні. Розробка та запровадження стратегій сталого місцевого розвитку. Розроблення місцевого плану дій для охорони довкілля (МПДОД). Тема 4. Моделювання і прогнозування сценаріїв при розробці стратегій сталого розвитку і місцевих планів дій. Теоретичні підходи оцінки ефективності природоохоронних заходів. Екологічна крива Кузнеця в структурі моделей сталого розвитку територій. Модель «доходи-забруднення».	3	32	50
	11	Тема 5. Моніторинг реалізації екологічної політики та обґрунтування прийняття управлінських рішень з урахуванням концепції сталого розвитку. Національна екологічна політика і сталий розвиток. Мета, основні принципи національної екологічної політики. Індикатори ефективності національної екологічної політики. Механізм моніторингу, оцінки й удосконалення дій з реалізації політики.	3		
	12	Тема 6. Індикатори та індекси сталого розвитку, система глобальних вимірів сталого розвитку.	3		

Курси, чверті	Тижні (6 тижнів)	Види, тематика навчальних занять, шифри та зміст результатів навчання за дисципліною	Обсяг, години			
			аудит.	самос- тійна	разом	
		Індикатори та індекси сталого розвитку України. Взаємозв'язок індикаторів сталого розвитку із системою показників Цілей розвитку тисячоліття та системою індикаторів Європейського союзу. Поняття моніторингу сталого розвитку, його мета та об'єкт				
	13	Контрольні заходи	3			
		Семінарські заняття				
	8	1. Методологія вимірювання сталого розвитку	2	28	40	
	9	2. Аналіз економічного виміру сталого розвитку 3. Визначення екологічних загроз сталого розвитку регіону	2			
	10	4. Розробка місцевого плану дій з охорони довкілля (МПДОД).	2			
	11	5. Індикатори ефективності національної екологічної політики для сталого розвитку	2			
	12	6. Природно-ресурсні показники сталого розвитку України 7. Впровадження стратегії сталого розвитку у сферу освіти	2			
	13	Контрольні заходи	2			
		Разом	30			
	Лекції	18	32			50
	Семінарські заняття	12	28	40		
Контроль підсумковий, 2 чверті – залік		Разом	30	60	90	
		Лекції	18	32	50	
		Семінарські заняття	12	28	40	

Заплановані види навчальної діяльності та методи викладання.

Лекції – ілюстративно-наочне навчання (пояснення, бесіда, мультимедійна презентація).

Семінарські заняття – використовується лабораторна та інструментальна база випускової кафедри.

Самостійна робота (особистісно-орієнтована з елементами дистанційної).

Використовується комп'ютерне та мультимедійне обладнання, а також дистанційна платформа Moodle.

Результати вивчення дисципліни. Результати освоєння, які плануються: вміти визначати основні засади та перспективи розвитку соціальних, екологічних та економічних систем; вміти застосовувати концептуальні екологічні закономірності у професійній діяльності; вміти застосовувати теоретико-концептуальні засади сталого розвитку у виробничій сфері; вміти застосовувати новітні досягнення основних концепцій природокористування у визначенні сталого розвитку територій; вміти застосовувати нові підходи при визначенні

стратегії прийняття рішень з реалізації екологічної політики на локальному, регіональному та національному рівнях; вміти обґрунтовувати оптимальні стратегії господарювання залежно від екологічних умов.

Література для вивчення дисципліни.

Базові

1. Боголюбов В.М., Прилипко В.А. Стратегія сталого розвитку: Навчальний посібник /. – Херсон: Олді-плюс, 2010. – 322 с.
2. Клименко М.О. Стратегія сталого розвитку: навч. посіб./М.О. Клименко, Л.В. Клименко. – Рівне: НУВГ, 2010.- 267 с.
3. Коржнев М.М. Природно-ресурсні основи сталого розвитку. – Київ: Вид. КНУ. - 2001. – 270 с.
4. Основи стійкого розвитку: навчальний посібник. /За заг. ред. проф. Л.Г. Мельника. – Суми «Університетська книга», 2005. – 654 с.
5. Садовенко А.П., Серета В.І., Масловська Л.Ц. Сталий розвиток суспільства: Навчальний посібник. / За ред. А.П. Садовенко, В.І. Серета, Л.Ц. Масловська.- К: 2009. – 239 с.

Допоміжні

1. Аналіз сталого розвитку - глобальний і регіональний контексти: У 2 ч. / Міжнародна рада з науки (ICSU) [та ін.]; наук. кер. М.З. Згуровський. - К.: НТУУ «КПІ». 2009. - Ч.2. Україна в індикаторах сталого розвитку. Аналіз - 2009. -200 с.
2. Соціально-економічний стан України: наслідки для народу та держави: національна доповідь / за заг. ред. В.М.Гейця [та ін.] -К.: НВЦ НБУВ, 2009. - 687 с.
3. Звіт з людського розвитку в Україні. Людський розвиток і європейський вибір України. Програма розвитку ООН в Україні. 2008. -110 с
4. Від екзогенно залежної до ендогенно орієнтованої стратегії розвитку економіки / В.М. Геєць, М.І. Скрипниченко // Економіка і прогнозування. - 2003. - № 1. -С. 34-46
5. Економіка України: проблеми економічного розвитку: кол. моногр. / Ред.: В.Ф. Беседін; А.С. Музиченко; Н.-д. екон. ін-т, Уман. держ. пед. ун-т ім. П.Тичини. -К., 2007. -448 с.
6. Інноваційно-технологічний розвиток України: стан, проблеми, стратегічні перспективи: аналіз матеріали до Парлам. слухань "Стратегія інновац. розв. України на 2010-2020 рр. в умовах глобалізац. викликів" / Л.І. Федулова, Ю.М. Бажал, І.А. Шовкун, С.В. Захарін, В.К. Хаустов: ДУ «Ін-т економіки та прогнозування НАН України». К., 2009. – 196 с.

Політика виставлення балів.

Виставлення балів ґрунтується на об'єктивних критеріях відповідно до «Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами, яка також використовується для конвертації (переведення) оцінок мобільних студентів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень студентів

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховується, якщо студент отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

Форми оцінювання.

- Поточний контроль – тестування, опитування.
- Оцінювання виконання та захисту семінарських завдань.
- Підсумковий контроль – залік у письмовій формі.

Питання до заліку.

Приклади питань до заліку.

1. Поняття системи та розвитку (механізми функціонування та стійкості систем, принципи екологічної стійкості).
2. Міжнародні та національні законодавчо-правові засади переходу суспільства до сталого розвитку.
3. Принципи функціонування соціально-економічних систем.
4. Світогляд, етика та сталий розвиток.
5. Особливості формування стратегій місцевого сталого розвитку та місцевого плану дій з охорони довкілля.
6. Моделювання та прогнозування сценаріїв при розробці стратегій сталого розвитку та місцевих планів дій.
7. Моніторинг реалізації екологічної політики та обґрунтування прийняття управлінських рішень з урахуванням концепції сталого розвитку.
8. Індикатори та індекси сталого розвитку, система глобальних вимірів сталого розвитку.
9. Покращення якості життя та зменшення соціально-економічних і екологічних ризиків при переході до сталого розвитку.
10. Розвиток і ресурси.
11. Економічні, соціальні та моральні аспекти виробництва та споживання. Екологічна політика та інституційні індикатори.
12. Принципи освіти для сталого розвитку та шляхи її впровадження в освітнянські програми.
13. Впровадження стратегії сталого розвитку у сферу освіти.
14. Науковий та освітній виміри сталого розвитку суспільства.
15. Роль науки та освіти у визначенні засад сталого розвитку.
16. Наукові передумови формування принципів сталого розвитку.